

MATERIALELE
Conferinței științifico-practice
„PERSPECTIVELE DE REZILIENȚĂ
A FAMILIEI ÎN CONTEXTUL
MULTIPLELOR CRIZE”

EDIȚIA A X-A

11 MAI 2023, CHIȘINĂU,
REPUBLICA MOLDOVA

Chișinău-2024
Stratum plus

Editarea volumului „Materialele Conferinței științifico-practice
‘Perspectivele de reziliență a familiei în contextul multiplelor crize’”
este realizată cu suportul financiar al Comisiei Naționale a Republicii Moldova pentru UNESCO
în cadrul programelor de participare UNESCO și a proiectului „Promovarea egalității de gen în
Moldova prin integrarea perspectivei de gen în familie și instituții de învățământ”

Publication of the volume “Materials of the Scientific-Practical Conference
‘FAMILY RESILIENCE PERSPECTIVES IN THE CONTEXT OF MULTIPLE CRISES’
is carried out with the financial support of the National Commission of the Republic of Moldova for
UNESCO within the UNESCO participation programs and the project “Promoting gender equality in
Moldova by integrating the gender perspective in the family and educational institutions”

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII DIN REPUBLICA MOLDOVA

“Perspectivele de reziliență a familiei în contextul multiplelor crize”, conferință
științifico-practică (10 ; 2023 ; Chișinău). Materialele Conferinței științifico-
practice “Perspectivele de reziliență a familiei în contextul multiplelor crize”, Ediția
a 10-a, 11 mai 2023, Chișinău / comitet științific: Luminița Drumea [et al.]. – Chi-
șinău : Stratum Plus, 2024 (Blitz Poligraf). – 226 p. : fig.

Antetit.: Universitatea de Stat din Moldova [et al.]. – Texte : lb. rom., engl., rusă. –
Rez. paral.: lb. rom.-engl., engl.-rusă. – Referințe bibliogr. la sfârșitul art. – Editat cu
suportul financiar al Comisiei Naționale a Republicii Moldova pentru UNESCO.
– 700 ex.

ISBN 978-9975-3651-5-4. – ISBN 978-9975-3651-6-1 (PDF).

37.0:316.356.2(082)=135.1=111=161.1

P 52

Scopul conferinței este de a reitera importanța instituției familiei și necesitatea abordă-
rii multidimensionale a acesteia, inclusiv din perspectivă socială și educațională, în ve-
derea asigurării stării de bine a membrilor familiilor, în special în contextul multiplelor
crize (pandemiei COVID-19, crizei umanitare generate de războiul în Ucraina, crizei
energetice).

* Responsabilitatea asupra conținutului articolelor revine în exclusivitate autorilor.
Selectarea și prezentarea informației, precum și opiniile expuse în această publicație aparțin au-
torilor/autoarelor și nu reflectă obligatoriu viziunea UNESCO.

Se distribuie gratuit.

© Universitatea de Stat din Moldova, 2024

© Comisia Națională a Republicii Moldova pentru UNESCO, 2024

© Instituția Privată Publicație Periodică „Stratum plus”, 2024

COMITET ȘTIINȚIFIC:

Luminița DRUMEA, Doctor în filologie, Secretar General Adjunct al Comisiei Naționale a Republicii Moldova pentru UNESCO

Svetlana ANDRIEȘ, Coordonatoare de program, UN Women în Moldova

Felicia BECHTOLDT, Secretară de Stat, Ministerul Muncii și Protecției Sociale

Valentina BODRUG-LUNGU, Doctor habilitat, profesor univ., Universitatea de Stat din Moldova, Președinta Gender-Centru

Valentina CHICU, Consilieră a Președintei Republicii Moldova în domeniul educației și cercetării

Otilia DANDARA, Doctor habilitat, profesor, Prim-prorector, Universitatea de Stat din Moldova

Dumitru DRUMEA, Președinte, Speranța '87, Moldova

Vladimir GUȚU, Doctor habilitat, profesor univ., decan, Facultatea Psihologie și Științe ale Educației, Sociologie și Asistență Socială, Universitatea de Stat din Moldova

Valeria PASCARU-GONCEAR, Doctor, lect. univ., Departamentul Științe ale Educației, Universitatea de Stat din Moldova

Lilia PASCAL, Ministerul Muncii și Protecției Sociale

Viorica REABOI-PETRACHI, Doctor, lect. univ., Departamentul Științe ale Educației, Universitatea de Stat din Moldova

Igor ȘAROV, Doctor, conferențiar univ., rector, Universitatea de Stat din Moldova

Maia ȘEVCIUC, Doctor, profesor univ., șef, Departamentul Științe ale Educației, Universitatea de Stat din Moldova

Ana TARNOVSCHI, Doctor, conferențiar univ., prodecan, Facultatea Psihologie și Științe ale Educației, Sociologie și Asistență Socială, Universitatea de Stat din Moldova

Svetlana TOLSTAIA, Doctor, conferențiar univ., Departamentul Psihologie, Universitatea de Stat din Moldova

Carolina ȚURCANU, Doctor, conferențiar cerc., șef, Centrul de Cercetări Științifice „Politici educaționale și sociale”, Universitatea de Stat din Moldova

Tataiana UDREA, Manager de program, UN Women în Moldova

COMITET ORGANIZATORIC:

Valentina BODRUG-LUNGU, Doctor habilitat, profesor univ., Universitatea de Stat din Moldova, Președinta Gender-Centru

Vladimir GUȚU, Doctor habilitat, profesor univ., decan, Facultatea Psihologie și Științe ale Educației, Sociologie și Asistență Socială, Universitatea de Stat din Moldova

Aura MUTRUC, Universitatea de Stat din Moldova

Igor ȘAROV, Doctor, conferențiar univ., rector, Universitatea de Stat din Moldova

Maia ȘEVCIUC, Doctor, profesor univ., șef, Departamentul Științe ale Educației, Universitatea de Stat din Moldova

Ana TARNOVSCHI, Doctor, conferențiar univ., prodecan, Facultatea Psihologie și Științe ale Educației, Sociologie și Asistență Socială, Universitatea de Stat din Moldova

Carolina ȚURCANU, Doctor, conferențiar cerc., șef, Centrul de Cercetări Științifice „Politici educaționale și sociale”, Universitatea de Stat din Moldova

Miroslava VALIC, Universitatea de Stat din Moldova

Tehnoredactare: Carolina ȚURCANU

CUPRINS

Conceptul celebrării zilei internaționale a familiei 9

COMUNICĂRI ÎN PLEN

Andriana BÂTCA,
Ina SCATICAILOV
(Republica Moldova)

Măsurile statului de suport pentru
familiile cu copii

Viorica
REABOI-PETRACHI
(Republica Moldova)

Reziliența psiho-emoțională a ca-
drelor didactice în contextul crizei
umanitare

Svetlana TOLSTAI
(Republica Moldova)

Reziliența psiho-emoțională a
părinților în situații de urgență

Lucia FLIURȚA
(Republica Moldova)

Reziliența psiho-emoțională a
adolescenților în situații de urgență

Valeria
PASCARU-GONCEAR
(Republica Moldova)

Recomandări pentru acordarea
asistenței psihologice și pedagogice
refugiaților

Tatiana UDREA
(Republica Moldova)

Inițiative de susținere economică
a familiilor prin prisma de gen în
contextul crizelor

Dumitru DRUMEA
(Republica Moldova)

Importance of fighting GBV: why
is important to protect the women?

COMUNICĂRI ÎN ATELIER

E. АНДРЕЕВСКАЯ (<i>Republica Moldova</i>). Психологическая опасность образовательной среды для жизни и здоровья детей и подростков	13
Л. АНЦИБОР, Т. НОСОВА (<i>Republica Moldova</i>). Влияние ипповенции на психоэмоциональный статус и устойчивость женщин в период кризиса	21
V. BALERCĂ (<i>România</i>). Intervenția psihologului de familie în reglarea situațiilor de criză	29
M. BLÎNDUL (<i>Republica Moldova</i>). Influența familiei asupra modului sănătos de viață a copiilor	37
A.-R. BORȘ (<i>România</i>). Family-school partnership practices	43
Н. БРАЙЛЯН (<i>Republica Moldova</i>). Взаимосвязь асертивного поведения и уровня мотивации достижения успеха в учебной деятельности студентов вуза	49
F. CHEIA (<i>România</i>). Adaptarea curriculară pentru integrarea copiilor cu cerințe educative speciale (C.E.S) și schimbările de perspectivă generate de fenomenul globalizării	59
O. GROIȚĂ (<i>Republica Moldova</i>). Valorificarea consilierii în eficientizarea relațiilor cu familia la persoanele dependente de droguri	71
T. IVANOV (<i>Republica Moldova</i>). Strategii de reglare emoțională la supraviețuitoarele violenței în familie	85
C. L. LUNG (<i>România</i>). Rolul familiei în viața pacienților cu boli inflamatorii cronice și psihopatologie asociată	95
R.-M. LUPUȘOR (<i>România</i>), V. BODRUG-LUNGU (<i>Republica Moldova</i>). Rolul familiei în procesul de integrare a copilului cu autism în procesul educațional	103

L. MARGINEAN (<i>Republica Moldova</i>). Importanța promovării de către autorități a mesajelor cu privire la dreptul copiilor la o familie	109
B. ПАСКАРУ-ГОНЧАР (<i>Республика Молдова</i>). Рекомендации для оказания психолого-педагогической помощи беженцам	119
A. RACU, T. MUNTEANU (<i>Republica Moldova</i>). Noi viziuni asupra familiei care are în componență copii cu dizabilități.	129
O. RUDIC (<i>Republica Moldova</i>). Abordări internaționale de combatere a inegalităților de gen în contextul multiplelor crize recente, cu efect de ameliorare a impactului asupra familiei	139
M. SUCIAGHI (<i>România</i>). Rolul și implicarea familiei în îngrijirea pacienților spitalizați în secțiile de anestezie și terapie intensivă	153
S. TOLSTAIA (<i>Republica Moldova</i>). Reziliența psihologică a părinților în situații de urgență	163
M. TOMA (<i>Republica Moldova</i>). Importanța terapiilor individuale în demersul compensator și / sau recuperator al elevului cu C.E.S.	173
M. UNGUREANU (<i>România</i>). Soluții ale școlii pentru reziliența familiei. Eroii basmelor — modele de reziliență	183
D. VASILACHE (<i>Republica Moldova</i>). Teorii ale conceptului de cuplu: sinteze teoretice	191
H. WITTMAN (<i>Israel</i>). Teaching methods of multilingual education in schools. Motivation and multilingual education in schools	199
B. BEAUJOLAIS (<i>United State of America</i>), V. BODRUG-LUNGU (<i>Republica Moldova</i>). Empowerment self-defense as a strategy to promote family resilience in Moldova.	211
Д. ДРУМЯ (<i>Republica Moldova</i>). Роль НПО в продвижении института семьи и гендерном воспитании в контексте устойчивости семьи в период множественных кризисов (на примере деятельности НПО «Speranta'87 Moldova»)	219

CONCEPTUL CELEBRĂRII ZILEI INTERNAȚIONALE A FAMILIEI

Ziua Internațională a Familiei este marcată anual la 15 mai, în conformitate cu Rezoluția 47/237 din 20 septembrie 1993 a Adunării Generale a ONU. Prin adoptarea rezoluției respective, Națiunile Unite au confirmat angajamentul de a promova progresul social și standarde de viață mai bune pentru familiile din întreaga lume, sprijinând nu numai familiile, dar și culturile de pe glob.

Această zi oferă o oportunitate de a crește gradul de conștientizare cu privire la problemele legate de familii și de a fortifica cunoștințele despre procesele sociale, economice și demografice care le afectează. Obiectivul principal al acestei zile este de a evidenția importanța familiilor în cadrul societății și de a promova valorile majore ale familiei: dragoste, respect, egalitate, parteneriat, împărțirea responsabilităților casnice, prevenirea/ combaterea violenței în familie, concilierea vieții profesionale cu viața de familie, etc.

Prin Hotărârea Parlamentului nr. 433 din 26.12.1990 cu privire la zilele comemorative, zilele de sărbătoare și la zilele de odihnă în Republica Moldova, începând cu anul 2010, Ziua Familiei este consemnată ca sărbătoare la nivel național pe data de 15 mai. Guvernul, structurile de stat, APL, organizațiile non-guvernamentale, instituțiile de învățământ și persoanele fizice, etc. sunt încurajate să organizeze celebrarea Zilei pentru promovarea valorilor familiei.

În anul 2023 la nivel global Ziua de 15 mai are ca subiect: **Familiile și noile tehnologii**. Tehnologiile au devenit o parte componentă a existenței umane, atât cu impact negativ cât și cu impact pozitiv. În contextul, transformărilor sociale rapide, valorificarea acestora reprezintă instrumente valoros al dezvoltării durabile.

Reiterăm faptul că familia este unitatea de bază a societății. În familie din copilărie învățăm abilitățile esențiale de viață, care ne ajută să supraviețuim și să ne dezvoltăm pe tot parcursul vieții.

Pe parcursul ultimilor ani, ne-am confruntat cu diverse amenințări și nesiguranțe. În acest proces, am pierdut multe dar și am învățat și învățăm multe lucruri. Drept provocare dar și condiție a dezvoltării

Conferința științifico-practică
„PERSPECTIVELE DE REZILIENȚĂ A FAMILIEI ÎN CONTEXTUL MULTIPLELOR CRIZE”
11 mai 2023, Chișinău, Republica Moldova

umane se conturează capacitatea noastră de reziliență în plan personal, social și profesional, atât la nivel de familie cât și la nivel de societate.

În contextul celor menționate anterior, în vederea celebrării Zilei Familiei în 2023, se propune organizarea conferinței științifico-practice naționale cu participare internațională la tema: **PERSPECTIVELE DE REZILIENȚĂ A FAMILIEI ÎN CONTEXTUL MULTIPLELOR CRIZE**. Evenimentul este organizat în colaborare dintre Universitatea de Stat din Moldova, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Educației și Cercetării, UNESCO, UN Women, Platforma pentru Egalitate de Gen, Gender-Centru, HopeSperanta’87.

Scopul conferinței este de a reitera importanța instituției familiei și necesitatea abordării multidimensionale a acesteia, inclusiv din perspectivă socială și educațională, în vederea asigurării stării de bine a membrilor familiilor, în special în contextul multiplelor crize (pandemiei COVID-19, crizei umanitare generate de războiul în Ucraina, crizei energetice).

COMUNICĂRI ÎN PLEN

MĂSURILE STATULUI DE SUPORT
PENTRU FAMILIILE CU COPII

Andriana BÂTCA, Ina SCATICAILOV
Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Republica Moldova

REZILIENȚA PSIHO-EMOȚIONALĂ A CADRELOR DIDACTICE
ÎN CONTEXTUL CRIZEI UMANITARE

Viorica REABOI-PETRACHI, dr., lect. univ.
*Departamentul Științe ale Educației,
Universitatea de Stat din Moldova, Republica Moldova*

REZILIENȚA PSIHO-EMOȚIONALĂ A PĂRINȚILOR
ÎN SITUAȚII DE URGENȚĂ

Svetlana TOLSTAIA, dr., conf. univ.
*Departamentul Psihologie,
Universitatea de Stat din Moldova, Republica Moldova*

REZILIENȚA PSIHO-EMOȚIONALĂ A ADOLESCENȚILOR
ÎN SITUAȚII DE URGENȚĂ

Lucia FLIURȚA
AveCopii, Republica Moldova

RECOMANDĂRI PENTRU ACORDAREA ASISTENȚEI
PSIHOLOGICE ȘI PEDAGOGICE REFUGIAȚILOR

Valeria PASCARU-GONCEAR, dr., lect. univ.
*Departamentul Științe ale Educației,
Universitatea de Stat din Moldova, Republica Moldova*

INIȚIATIVE DE SUSȚINERE ECONOMICĂ
A FAMILIILOR PRIN PRISMA DE GEN
ÎN CONTEXTUL CRIZELOR

Tatiana UDREA,
Manager de program, UN Women în Moldova, Republica Moldova

IMPORTANCE OF FIGHTING GBV:
WHY IS IMPORTANT TO PROTECT THE WOMEN?

Dumitru DRUMEA, dr.
Secretar General Speranța'87, Moldova, Republica Moldova

Роль НПО в продвижении института семьи и гендерном воспитании в контексте устойчивости семьи в период множественных кризисов (на примере деятельности НПО «Speranta'87 Moldova»)

Д. ДРУМЯ

Семья является фундаментальной опорой нашего общества и играет важную роль в развитии и благополучии личности. Важность семьи нельзя недооценивать, поскольку она обеспечивает эмоциональную поддержку, стабильность и безопасность ее членам. В Республике Молдова на протяжении ряда лет, особенно в последние годы, НПО играют важную роль в укреплении института семьи и гендерном воспитании — как условие его развития. В данной статье мы рассмотрим важность семьи в современном обществе в контексте деятельности неправительственных организаций (НПО), конкретно на примере деятельности «Speranta'87 Moldova».

Ключевые слова: семья, гендерное равенство, неправительственная организация, гендерное образование

Rolul ONG-urilor în promovarea instituției familiei și a educației de gen în contextul rezilienței familiei în contextul crizelor multiple (exemplul activității ONG-ului „Speranța'87 Moldova”)

D. DRUMEA

Familia reprezintă pilonul fundamental al societății noastre și joacă un rol important în dezvoltarea și bunăstarea individului. Importanța familiei nu poate fi subestimată, deoarece oferă suport emoțional, stabilitate și securitate membrilor săi. În Republica Moldova de-a lungul anilor, mai ales în ultimii ani, ONG-urile au jucat un rol important în consolidarea instituției familiei și educației de gen — ca o condiție a dezvoltării acesteia. În prezentul articol vom aborda importanța familiei în societatea modernă în contextul activităților organizațiilor neguvernamentale (ONG-uri), folosind în mod specific exemplul activității „Speranta'87 Moldova”.

Cuvinte cheie: familia, egalitatea de gen, organizație neguvernamentală, educația de gen

Введение

Семья — это социальный институт, который имеет для каждого из нас универсальное и личное значение. Семья — это то место, где нам дарят любовь и заботу, куда мы идем за помощью и поддержкой, особенно в периоды невзгод и конфликтов, это то место, где мы можем растить и воспитывать детей, и заботиться о тех, кто в этом нуждается.

Ретроспектива в истории семьи доказывает прямую зависимость между природой семейных взаимоотношений и уровнем организации и функционирования общества. Семья рассматривается не как отдельное звено, а как подсистема общества, его «основная ячейка». С древних времен и до наших дней семья остается зависимой от общества в соответствии с принципом взаимосвязи между микро и макросистемой. Через семью индивидуумы интегрируются в общество, и именно она составляет его основу.

В настоящее время институт семьи подвергается множественным испытаниям: войны, гуманитарный и энергетический кризисы, болезни и пандемии. И это далеко неполный перечень вызовов, с которыми сталкивается современное общество. Задача НПО — помочь институту семьи справиться с трудностями, сохранив нравственную основу семейных отношений.

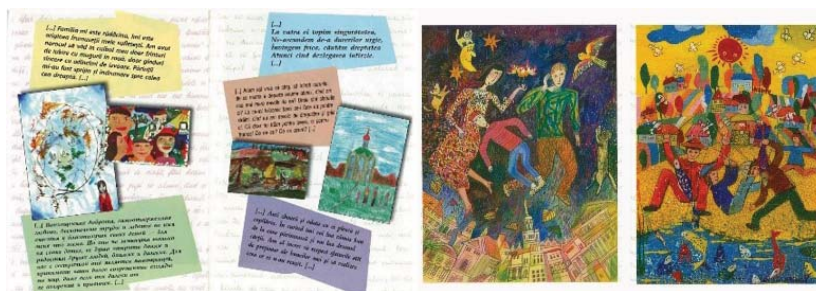
В Республике Молдова понятие «примерная семья» предполагает союз двух родителей (разного пола), поддерживающих ответственные отношения, имеющих хорошо воспитанных детей и общее местожительства. Примерная семья является экономически независимой, социально ответственной, соблюдающей социальные нормы и нормы общества, частью которого она выступает.

Роль неправительственных организаций в укреплении института семьи

НПО «Speranta'87 Moldova» уже реализовала свыше 25 международных проектов, связанных с образованием, гуманитарными и социальными вопросами. Но во всех проектах красной линией проходят вопросы гендерного воспитания и образования. Основными донорами в проектах выступили АДА, ЮНЕСКО, Федеральное Министерство социальной дел, здравоохранения, ухода и защиты прав потребителей Австрии, Всемирный банк, RTL-Wir helfen Kinder, Deutsche Postcode Lotterie, ZF hilft и др.

Неправительственные организации «Speranta'87 Moldova» и Центр «Межкультурный диалог» при финансовой поддержке Всемирного Банка реализовали проект «Здоровая семья — спасение от нищеты и бесправия».

В рамках проекта были проведены два конкурса для учащихся учреждений доуниверситетского образования: конкурс эссе «Моя семья» и конкурс рисунков «Я и моя семья».

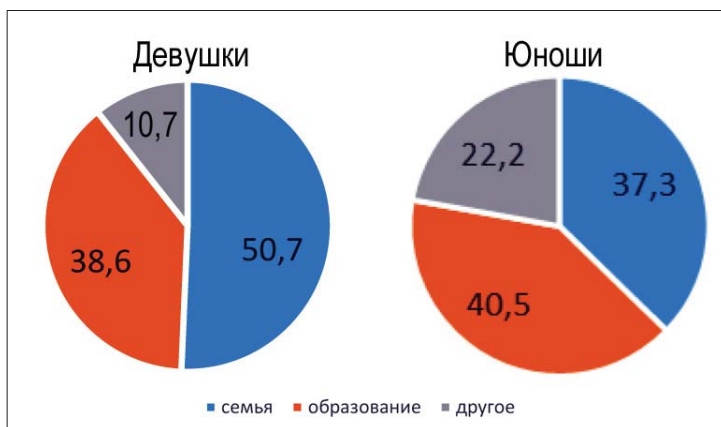
Названные конкурсы показали, что большинство участников считает свои семьи соответствующими понятию «примерная семья» в рамках общепринятой в Республике Молдова точке зрения, что доказывает опрос мнения около 400 учащихся лицейских классов из различных учреждений до университетского образования республики.

На первом месте среди жизненных приоритетов находится семья (50,7% девушек, 37,3% юношей) и образование (38,6% девушек, 40,5% юношей) (Диаграмма 1, 2).

Для абсолютного большинства (91% девушек, 88,5% юношей) семья — «это объединение двух людей, основанное на чувстве любви». Чувство любви названо определяющим мотивом и для создания собственной семьи (79,6% девушек и 64,9% юношей).

Среди желаемых качеств будущего супруга/супруги 69,4% девушек и 64,2% юношей перечислили такие моральные черты как доброта, способность любить, откровенность, интеллигентность, желание иметь детей, навыки хорошего хозяина/хозяйки.

Среди мотивов, способствующих распаду семьи, юноши называют в первую очередь бедность (24%), супружеская неверность (22,6%) и отсутствие взаимопонимания (17,6%)

Диаграммы 1—2. Жизненные приоритеты.

Девушки выдвигают на первый план неспособность к взаимопониманию (26,8%), на втором месте измену (22,8), а на третьем месте бедность (20,1%).

Результаты конкурсов и опроса предоставили достаточно тем о месте и роли семьи в жизни каждого, об уровне подготовленности молодежи к исполнению роли родителей. Результатом этих размышлений было издание книги «Я и моя семья. Беседы с молодежью». Основная тематика, раскрытая в книге — это: место и роль семьи в воспитательном процессе, семья и здоровый образ жизни, семья в православной церкви, ребенок вне семьи: проблемы и система защиты.

Понимая значимость данной проблематики и, учитывая приоритеты страны и международных организаций, НПО «Speranța '87 Moldova» было реализовано много проектов, публикаций, семинаров и конференций по гендерной проблематике. Тесными партнерами при осуществлении проектов выступал Факультет психологии и педагогических наук, социологии и социальной работы Государственного Университета Молдовы, Национальная комиссия Республики Молдова по делам ЮНЕСКО и «Гендер Центр».

Одни из самых важных публикаций были издания «Гендерное равенство и образование» (Валентина Бодруг-Лунгу) [1], «Научные

исследования с гендерной точки зрения» (Валентина Бодруг-Лунгу, Светлана Толстая) [2], «Внедрение гендерных подходов в образование. Методическое руководство» (Валентина Бодруг-Лунгу, Еужения Ганя) [3]. Данные материалы широко используются в вузах и старших классах лицеев республики.

Особое значение имеют издания, которые были подготовлены и изданы в 2023 году в рамках проекта «Создание инклюзивной и недискриминационной среды для украинских беженцев в Молдове», финансируемого ЮНЕСКО.

Первая книга представляет собой пособие и содержит полезную информацию для подростков, которые в условиях войны в Украине, могут стать более уязвимыми в чрезвычайных ситуациях различного характера.

Пособие предназначается для того, чтобы научить девушек и ребят лучше справляться с неблагоприятными ситуациями, быть психоэмоционально устойчивыми в чрезвычайных ситуациях (В. Бодруг-Лунгу, Л. Дарий, А. Донос, Е. Осадчая, «Психоэмоциональная устойчивость в чрезвычайных ситуациях: практическое пособие для подростков» [4]).

Вторая публикация включает полезную информацию для родителей с детьми, которые в условиях войны в Украине, могут стать более уязвимыми.

Цель данного практического руководства способствовать формированию психоэмоциональной устойчивости родителей, посредством различных упражнений и информационных материалов, чтобы лучше справляться с неблагоприятными ситуациями, в контексте гуманитарного кризиса, как следствие военных действий в Украи-

Conferința științifico-practică
„PERSPECTIVELE DE REZILIENȚĂ A FAMILIEI ÎN CONTEXTUL MULTIPLELOR CRIZE”
11 mai 2023, Chișinău, Republica Moldova

не. В тоже время, предложенные материалы могут быть полезны и в кризисных ситуациях, связанными со стихийными бедствиями (В. Бодруг-Лунгу, С. Толстая, В. Папук-Помана «Психоэмоциональная устойчивость в условиях гуманитарного кризиса: практическое руководство для родителей» [5]).

Помимо издания материалов, авторами книг были прочитаны публичные лекции в Ассоциированных школах ЮНЕСКО. Было охвачено более 1000 учащихся, среди которых были и беженцы с Украины.

Важная работа проводилась психологами «Гендер центра» с украинскими беженцами, особенно с женщинами и детьми. Психологи посещали Центры временного размещения беженцев и проводили коллективные и индивидуальные беседы. Беседы проводились в Кишиневе, Новых Аненах, Бельцах, Комрате, Кирсова и т. д. для беженцев была издана памятка, специально на украинском языке.

Одним из важных и эффективных проектов организации был проект «Продвижение и защита прав женщин и гендерного равенства посредством дебатов». Была проведена национальная конференция для педагогов по обозначенной тематике, семь республиканских семинаров на территории республики и 42 публичных дебатов, целью которых было способствовать общественному обсуждению данной темы и привлечение внимания общественности к вопросам гендерного неравенства и защиты прав женщин.

Заключение

Организация «Speranta'87 Moldova», понимая значимость института семьи и продвижения прав женщин, будет и в дальнейшем реализовывать проекты, направленные на благополучие семьи, которое является залогом благополучия общества. Сообщество благополучных семей может спасти нас от бедноты и бесправия, обеспечивая процветание цивилизации.

Важным условием дальнейшей работы в данном направлении является развитие партнерства между государственными структурами, неправительственными организациями и образовательными учреждениями.

Библиография

1. Bodrug-Lungu, V., *Egalitatea de gen și Educația*: Glosar și specificări conceptuale. UNESCO, Comisia Națională a Republicii Moldova pentru UNESCO. — Chișinău: Stratum Plus, 2020. 60 p.
2. Bodrug-Lungu, V., Tolstaia S. *Cercetarea științifică din perspectiva de gen: Suport de curs*. / UNESCO, Comisia Națională a Republicii Moldova pentru UNESCO. — Chișinău: Stratum Plus, 2021. 234p.
3. Bodrug-Lungu, V., Ganea E. *Valorificarea dimensiunii de gen în educație. Ghid metodologic*. / UNESCO, Comisia Națională a Republicii Moldova pentru UNESCO. — Chișinău: Stratum Plus, 2021. 160p.
4. Бодруг-Лунгу В., Дарий Л., Донос А., Осадчая Е., *Психэмоциональная устойчивость в чрезвычайных ситуациях: практическое пособие для под-ростков*. Кишинэу: Stratum Plus, 2023. 112 с.
5. Бодруг-Лунгу В., Толстая Св., Папук-Поман В., *Психэмоциональная устойчивость в чрезвычайных ситуациях: практическое пособие для родителей*. Кишинэу: Stratum Plus, 2023. 100 p.

Сведения об авторе

Думитру ДРУМЯ (*Республика Moldova*). Президент «Speranta'87 Moldova».

E-mail: dimcopo@gmail.com